

EUROCON 2007 - ELI TANSKAAN JA TAKAISIN

NOFF-MATKARAPORTTI

Pasi Karppanen

Noff eli Nordic Fan Fund on pohjoismainen fanirahasto, jonka tarkoituksena on lisätä kontakteja eri maiden sf/f-harrastajien välillä. Tämän saavuttamiseksi vuosittain avustetaan yhden harrastajan matkaa kustakin Noff-maasta johonkin pohjoismaiseen sf/f-tapahtumaan. Vuonna 2007 kunnian sai osakseen tämän lehden päätoimittaja ja matka suuntautui Kööpenhaminassa 21.-23.8. järjestettyyn Euroconiin.

Kolossa maan sisällä asui hobitti

Noff ei ole yksi rahasto, vaan koostuu itse asiassa neljästä erillisestä fanirahastosta. Mukana olevat Pohjoismaat eli Tanska, Norja, Ruotsi ja Suomi hoitavat itse omat järjestelynsä paikallisen fandomin parhaaksi katsomalla tavalla. Suomessa Noff kerää varoja pyytämällä avustuksia suoraan sf/f-seuroilta sekä erilaisten tempausten avulla.

Eurocon eli "Euroopan virallinen science fiction -tapahtuma" puolestaan on Worldconin tapaan arvonimi,

joka myönnetään vuosittain jollekin eurooppalaiselle conille. Tittelin saaminen ei kuitenkaan ole itsestäänselvyys, vaan suuren maailman tapaan conien on kampanjoitava sen eteen. Eurocon-nimen myöntämisestä päätetään kahta vuotta aiemmin Euroconissa.

Kun Eurocon esimerkiksi vuonna 2003 saatiin Turkuun, oli tapahtuman edustajien haettava titteli osallistumalla vuoden 2001 Euroconiin Capi-davaan, Romaniaan. Tänä vuonna Kööpenhaminassa päätettiin siis vuoden 2009 Euroconin pitopaikasta,

jota titteliä myös Helsingin Finncon lähti tapahtumasta hakemaan.

Euroconeilla on jossain määrin itäeurooppalainen leima ja Tanskan yrityksenä oli lähteä tekemään "län-simaista" Euroconia. Projektin isänä ja vetäjänä voi monessakin mielessä pitää *Olav M.J. Christiansenia*, joka on kuluneet vuodet kiertänyt ahkerasti eurooppalaisia coneja markkinoidessa tapahtumaa.

Tanskalla on pieni, mutta aktiivinen fandom, joka suomalaisesta fandomista poiketen on jo varhain hajonnut useampaan osaan.¹ Toi-

saalta se muistuttaa Suomen fandoimia olemalla muita skandinaavisia maita ulospäin suuntautuneempi. Osoituksena tästä myös Tanskan Euroconia oli lähdetty tekemään hieman Finnconin tyyliin tapahtumaksi, joka tavoittaisi mielellään myös laajemman yleisön.

Ulkomailla järjestetyt conit nimitäin eroavat Finnconeista useammalla tavalla. Ensinnäkin, siinä missä Finnconit ovat aina olleet ilmaisia, ulkomaiset conit ovat pääsääntöisesti maksullisia. Tämä juontaa juurensa siihen, että useimpia niistä ei alun alkujaankaan ole tarkoitettu joka mattimeikääläiselle, vaan niin sanotusti aktiivifaneille. Ulkomailla coneja ei järjestetä sf/f:n ilosanoman levittämiseksi massoille, kuten Suomessa, vaan ennen kaikkea "oman porukan" kokoontumisiksi.

Toiseksi valtaosa coneista, etenkin Pohjoismaissa järjestetyistä, on varsin pieniä verrattuna Finnconeihin. Kööpenhaminan Euroconissa esimerkiksi oli hieman yli 400 osanottajaa, siinä missä Jyväskylässä kävijöitä kolmen päivän aikana oli yli 7000. Skandinaavisella mittapuulla Tanskan Eurocon oli kuitenkin iso con. Myös tälle seikalle löytyy selitys tapahtuman kohderyhmästä.

Heti perään on luonnollisesti lisätävä, että toki maailmasta löytyy myös suuria, maksullisia coneja, jollaisia esimerkiksi Worldconit ovat. Suomen ylpeyttä eli Finnconia on monissakin yhteyksissä luonnehdittu sanomalla, että se alkaa kooltaan lähestyä jo *pienää* Worldconia. Myös erilaiset sarjakuvaconit etenkin USA:ssa ovat jättimäisiä tapahtumia Finnconiin verrattuna.

Kolmas seikka, joka erottaa esimerkiksi Sweconit Finnconeista, on että ensiksi mainitut korostavat olevansa nimenomaan science fiction -kirjallisuuteen keskittyneitä tapahtumia. Vaikka Finnconeissakin painotus on ollut alusta alkaen sama, on Sweconien tai Euroconien ohjelmasta ollut turha hakea kissankorvatyöpäjoja tai **Xenan** sukupuolirooleja käsitteleviä paneeleja.

Kun aikoinani olin ensimmäistä kertaa kuullut tanskalaisten alkavan puuhata Euroconia, olivat tuntemukseni haikean innostuneet. Olihan Tanska toki lähellä, mutta lähteminen ulkomaille coniin oli tuolloin muutamaa mittaluokkaa liian iso sekä kallis projekti toteutettavaksi opiskelijan budjetilla.

Ilmeitä siis tapahtuu, kuten useampaan kertaan conin aikana tuli toistettua. *Ben Roimolan* päätettyä valita minut seuraavaksi noffariksi, oli hanke nytkähtänyt yhtä astetta mahdollisemmaksi. Kun Suomesta lisäksi syntyi kokonainen matkaseurue eikä matkaan siis tarvinnut lähteä yksin, alkoi Eurocon-matka olla todellisuutta.

Itse olin erityisen ylpeä päästesäni tekemään Noff-matkani nimenomaan Tanskaan ja Euroconiin. Valtaosa aiemmista suomalaisista noffaajistahan oli tehnyt matkansa Sweconeihin, jollaisessa olin itsekin ensimmäisen kerran vuonna 2006 käynyt ja joka oli synnyttänyt allekirjoittaneessa kipinän kansainväliseen fandomiin.

Niin siis tapahtui että syyskuussa 2007 huomasin pakkaavani matkalaukkuani elämäni ensimmäistä suuren maailman conia varten. Seikkailu oli alkamassa.

Odotettu juhla

On vaikea päättää, mikä olisi soveliainta kohta aloittaa matkaraportti. Jos *J.R.R. Tolkien* olisi aloittanut **Taru sormusten herrasta** -kirjansa vasta Briihin tai Rivendelliin saapumisesta, ja jättänyt pois verkkaisen alun, olisi lopputuloksesta epäilemättä tullut tiiviimpi, mutta pois olisi jäänyt yhtä ja toista oleellista.

Siitä huolimatta aion tehdä tässä raportissa juuri niin. Hyppään siis yli kiireessä tehdyt lähtövalmistelut, levottomasti nukutun yön, epäinhimillisen aikaisen aamuhätyksen tai seikkailemisen aamuhämärässä pitkin Vanhdon pikkuteitä Googlen neuvomaa reittiä pitkin *Tero Ykspetäjän* kanssa.

Sen sijaan siirryn tarinassa suoraan Helsinki-Vantaan lentokentälle, jolle on tässä vaiheessa ehtinyt kerääntyä jo useampia sen päähenkilöistä: itseni, Ben Roimolan ja meidät kyydinneen Tero Ykspetäjän lisäksi

helsinkiläiset *Jukka "Jukkahoo" Halme* sekä *Vesa Sisättö*.

Koska uni oli jäänyt edellisenä yönä vähiin ja koska sellainen asia kuin lentomatkestaminen kaikkine asiaankuuluvine stressitekijöineen, mukaan lukien turvallisuustarkastukset, oli päätoimittajaltanne ollut tähän saakka kokematta, aiheutti matkan tämän osan lähestyminen ymmärrettävää sydämentykytystä.

En kuitenkaan turvautunut muun seurueen suositteluun kikkaan sen lievittämiseksi – sormen työntämiseen toiseen korvaan ja toisen pyörittämiseen pään päällä – vaan Teron neuvon yhdestä oluesta suurimman stressin laukaisijana. Maapähkinöitä ei suoraan sanottuna sikahtaisessa baarissa ollut edes myytävänä. Olut tepsikin yllättävän hyvin, tai ainakin pyörivän tunteen päässä saattoi laittaa jonkin muun kuin stressin tiliin.

Vaikka Blue 1:n kone ei ensi näkemältä herättänyt suurta luottamusta, hoiti se meidät runsaassa tunnissa yli puolen Pohjois-Euroopan, lyhyemmässäkin, jos oli uskomisen paikallista aikaa. Muutenkaan en voi olla tässä yhteydessä allekirjoittamatta Benin kommenttia lentomatkestuksesta yhtenä nykymaailman tarjoamista scifistisimmistä elämyksistä.

Koneen aloittaessa nousunsa tunne vatsanpohjassa toi kummallekin elävästi mieleen alkuperäisen **Galactican** kohtauksen viperhävitäjien syöksyessä putkesta ulos avaruuteen. Tätä oli luonnollisesti pakko fiilistellä hyräilemällä sarjan tunnaria: "*tyddydy-dydddydy-tyddydy-dydddy...*". Ainoa mikä puuttui, olisi ollut jokaiselle seurueen jäsenelle päähän lyöty, sarjan alkuperäisessä versiossa nähty cooli kypärä, jossa oli lamput sisäpuolella. Siinä olisi ollut muilla matkustajilla ihmettelemistä.

Matka sujui valitettavankin nopeasti, eikä lentokoneen ikkunastakaan näkynyt Jukkahoon ja siiven peittäessä näkymän juuri mitään muuta kuin kaistale auringonvalossa kimaltelevaa pumpulimattoa.

Pølseä meno

Tanskaan saapuminen ei, mielenkiintoista kyllä, aiheuttanut allekirjoittaneessa samanlaista pienenosen kulttuurishokin poikasta kuin kahta vuotta aiemmin Swecon-matkan

¹ Muun muassa tästä aiheesta Olav piti hyvän fläppitauluesityksen allekirjoittaneen vetämässä, eri maiden fandomien eroja tutkineessa paneelissa Helsingissä vuonna 2006.

ensimmäiset tunnit vieraalla maaperällä. Toisaalta nyt välissä oli lentomatkan tarjoama siirtymäefekti eikä vanhaa tuttua ruotsinlaivaa.

Matkatavarat eivät ihmeellistä kyllä päätyneet Katmanduun tai Abu Dhabiin – tämä ilmeisesti on ongelmansa vasta siinä vaiheessa kun vaihtoja tulee enemmän. Kun ne oli haettu, odottelimme yhdessä lentokentän lukemattomista auloista Ateenasta saapuvaa *Sarianna Silvosta* ja tutustuimme muun muassa Kööpenhaminan paikallisliikenteeseen kuuluvaan vyöhykejärjestelmään.

Siirtyminen lentokentältä lähemmäs conipaikkaa tapahtui luotettava paikallisjunaliikennettä käyttäen, olkoonkin että seisossamme ruuhkaisessa junavaunussa tunnelma toi etsimättä mieleen sanonnan "*Helvetiin mennään, mutta ensimmäisessä luokassa*". Sarianna oli napannut lentokentältä kaikilta muilta huomauttamatta jääneen ilmaisen kartan. Vesa ja Jukkahoo kokoontuivat Sariannan kanssa kartan ympärille ja poseerasivat kuvaa ottavalle Terolle yrittäen näyttää turisteilta.

Tosiaalta Kööpenhaminan metroa katsellessani en voinut olla vertaamalla sitä suomalaisen paikallisliikenteeseen, jälkimmäisen tappioksi. Lähtien siitä, että metrovaunuissa on polkupyörille varattu oma paikkansa, vaunujen ollessa muutenkin suomalaisia uudempia ja modernimpia. Myös tanskalaiset paikallisbussit, joita sittemmin pääsin käyttämään, muistuttivat enemmän suomalaisia kaukoliikenteen busseja.

Astuessani junasta ulos Kööpenhaminan päärautatieasemalla, ensimmäinen vaikutelmani oli, että retkueemme oli joutunut keskelle satapäistä hobittilaumaa. Tämän voi sanoa ilman pienintäkään liioittelun häivää. Lähemmän tarkastelun jälkeen hobitit osoittautuivat kuitenkin tanskalaiskoululaisiksi, jotka olivat ilmeisesti päättäneet hyödyntää kesän viimeiset päivät lähtemällä kaikki luokkaretkelle, niin kauan kun siihen oli vielä mahdollisuus.

Kun koululaimerestä oli selvitty, oli vuorossa – ainakin itselleni – matkan seuraava sf/f-elämys eli Kööpenhaminan rautatieasema. Kyseisen, lähinnä kirkon mieleen tuovan punatiilisen rakennelman, jonka katon muodostivat massiiviset puu-

ristikot, olisi helposti pystynyt näkemään kuvauspaikkana vaihtoehto-historia-steampunk-elokuvaa varten. Ainakin jos kuvasta jälkikäteen poistaisi digitaalisesti lattiatasolle rakennetut modernit kioskihivitykset.

Rautatieaseman katon tarkastelu jäi allekirjoittaneen osalta kuitenkin valitettavan lyhyeksi, sillä nyt oltiin ulkomailla ja oli kiire hotellille. Hotelleja oli itse asiassa rautatieaseman ympäristössä niin taajassa, että olisi ollut vaikea viskata kiveä osumatta *ainakin* yhteen. Eipä sillä, että sarakoristeista tanskalaisarkkitehtuuria ihastellessa olisi juuri tehnyt mieli viskellä kiviä.²

Muu seurue jätti hotellille suurimmat tavaransa ja suuntasimme joukolla kohti conipaikkaa eli Valbyn kulttuuritaloa. Hotellilla törmäsimme myös ensimmäiseen conituttavuuteen, irlantilaiseen faniin, joka Finncon-paidat huomattuaan ja kuultuaan, että olimme menossa conipaikalle metrolla, ystävällisesti neuvoi meille kätevän matkareitin väärään suuntaan.

Itse olin jo varsin varhaisessa vaiheessa päättänyt hoitaa matkan "*in for an öre, in for a krona*" -periaatteella eli hankkinut fanimajoituksen Jyväskylän Finnconissa aiemmin kesällä tapaamani tanskalaisnoffari *Tue Sørensenin* luota. Tämä osoittautuikin conin edetessä erinomaiseksi ja hotellissa yöpymistä huomattavasti enemmän näkökulmia avartavaksi valinnaksi.

Valitettavasti tämä tarkoitti kuitenkin myös sitä, että siinä missä muu seurue saattoi jättää suurimmat tavaransa hotellilleen, päätoimittajan kaikki kapsäkit olivat tämän riesana koko ensimmäisen illan ajan. Samaten huomasin varsin nopeasti, että vaikka Tanska ei nopeasti ajatellen tuntunutkaan olevan merkittävästi Suomea etelämpänä, siinä missä kunnon nahkatakki oli vielä ollut Suomessa tarpeen, oli se Tanskassa ehdottomasti liikaa. Suomeksi sanottuna, päätoimittajastanne oli nopeasti tulossa kuuma ja hikinen.

Matkalla conipaikalle katukuvasta tuli bongattua hassunkurinen tanskan kielen sana "*pølse*" josta saatiinkin matkan aikana runsaasti huonoa huumoria irti. Kyseessä on nimitys paikalliselle nakkimakkaralle ja isäntäni Tue kertoi myöhemmin sen

olevan myös tanskalaisten itsensä mielestä heidän kielensä rumin sana. Huumori saavutti aikaisen kellonajan huomioon ottaen nopeasti yllättävänkin matalan tason. "*In space no one can hear you pølse*". "*It's pølse Jim, but not as we know it*". "*I made you and I can pølse you just as easily*".

Elrondin neuvonpito

Huolimatta pienestä metroseikkailusta päädyimme conipaikalle eli Valbyn kulttuuritalolle suuremmitta ongelmitta. Ensinäkemältä Valbyn kulttuuritalo tuntui Finnconeihin sekä niiden vaatimin tiloihin verrattuna varsin pieneltä. Conin edetessä kävi ilmi sen olevan vieläkin pienempi kuin päättöpäin näytti, mutta tapahtuman kokoon nähden juuri riittävä.

Kulttuuritalon ovella meitä ja muita coniin saapujia oli vastaanotamassa kaksi ihka aitoa stormtrooperia, jotka näyttivätkin kiiltelevisissä muovihaarniskoissaan varsin vaikuttavilta. Suomessa anime-cosplay on ollut yleistä jo pitkään, mutta scifi-puolen vastaava roolipukeutuminen on kohtalaisen harvinaista.

Yhteiskuva päätoimittajasta poseeraamassa stormtrooperit sivuillaan jäi kuitenkin ottamatta, sillä valitettavasti stormtroopereja kuin paikalla pyörinyttä Darth Vaderiakaan ei näkynyt enää seuraavana päivänä.

Ensimmäinen hoidettava asia oli ilmoittautuminen. Kuten aiemmin mainitsin, ovat ulkomaiset conit pääsääntöisesti maksullisia. Osallistujilta ei kuitenkaan peritä pääsy- vaan osallistumis- tai oikeammin *jäsenmaksu*. Coniin osallistuvat ovat siis tarkasti ottaen conin *jäseniä*, eivät asiakkaita ja tapahtuma on ennen kaikkea fandomin yhteinen. Tämä tarkoitti Euroconin kohdalla sitä, että osallistuja saattoi nopeasti löytää itsensä tiskin takaa ottamassa vastaan ilmoittautumisia.

² Myöhemmin olen coniraporteista lue-
nut muiden seurueen jäsenten bonganneen katukuvasta myös erinäiset palveluammattien edustajat, mutta päätoimittajanne ei moisia lainkaan huomannut, arkkitehtuurin ilmeisesti ollessa huomattavasti kiinnostavampaa.

You talking to me? Olav M.J. Christiansen vauhdissa. Ben yrittää olla joutumatta tappeluun.

Ilmoittautumisjonossa seistessä sai toisaalta kokea ensimmäisen tuntuman siitä, mitä kansainvälisen fandomin osana oleminen merkitsee. Vaikka tunnelma jonossa olikin varsin kosmopoliittinen, erikielisten fanien keskustellessa keskenään, ei syntynyt vaikutelmaa, että keskustelijat olisivat olleet kotoisin eri maista, vaan että kyseessä oli suuren, laajalle levinneen suvun kokoontuminen.

Ilmoittautumisen myötä kävi ilmi myös paikallisen valuutan nopea hupenevuus. Kun siihen mennessä syntyneet sekalaiset menot, kuten metroliput, conin jäsenmaksun ja lauantai-illan juhlaillallisen oli maksanut, oli allekirjoittaneen alunperin ruhtinaalliselta tuntunut Noff-kassa huvennut lähes puoleen, vaikka elettiin vasta perjantai-iltaa. Tanska ei ole halpa maa.

Ilmoittautumisen jälkeen teimme pienen pyörähdyskonipaikan aulassa, jossa olikin menossa melkoinen hälinä. Nopesti törmäsimme myös muihin suomalaisiin, jotka olivat hakeutuneet paikalle omia reittejään. Näihin kuuluivat *Anne Leinonen* miehensä *Tapio Ruotsalaisen* kanssa sekä tamperelaiset *Marianna Leikomaa* ja *Pasi Välkkyen*. Ehkä mielenkiintoisimman matkareitin ja matkustustavan oli valinnut kahdeksanhenkinen jyväskyläläis-helsinkiäinen valtuuskunta *Eemeli* ja *Saija Aro Papu* ja *Lumi*-kaksosineen, *Irma Hirsjärvi*, *Senja Hirsjärvi* Touko-pokansa kanssa sekä *Maija Pietikäinen*, joka taittoi matkan tila-autolla.

Suomalaisten ohella törmäsimme luonnollisesti myös natiiveihin. Tunnistin joukosta muun muassa isäntäni Tuen, joka minut nähtyään

välittömästi työnsi käteeni päätösmittamansa **Himmelskibet**-lehden englantiversio **The Sky Ship**, johon ehdin tutustua tarkemmin vasta kotiin päästyäni. Conin pääjärjestäjä Olav puolestaan näytti varsin stressaantuneelta ja kertoi meille saaneensa ohjelman käsiinsä vasta viisi minuuttia aiemmin. Etsiessäni säilytyspaikkaa laukuilleni hän oli ilmeisesti myös ehtinyt houkutellessa Teroa nakkiin vastaanottotiskin taakse.

Koska avajaisiinkin oli vielä mukavasti aikaa, päätimme tehdä taktisen peräytymisen ja käydä etsimässä kohtuuhintaisen ruokapaikan. Tällaisen löytäminen osoittautui kuitenkin vaikeaksi, sillä lähistöltä löytyneet ruokapaikat olivat ensinnäkin eri nimisiä kuin conikirjan kartta väitti, ja toiseksi kiinni. Lopulta hintatasoltaan sopiva paikka löytyi, mutta mukaamme lyöttäytynyt Maija ilmoitti, ettei voi tulla sisälle, koska liikkeen kyltissä oli käytetty *Comic Sans*-fonttia.³ Koska parempaakaan vaihtoehtoa ei kuitenkaan ollut näköpiirissä, päätimme valita paikan.

Fontista huolimatta kyseessä ei ollut mikään pikaruokapaikka, minkä seurueemme sai pian huomata. Ruokaa odotellessa oli toisaalta aikaa vilkuilla ilmoittautumistiskiltä useimmille mukaan tarttunutta A3-kokoista ohjelmakarttaa.

Edessä näytti olevan kiireinen kolmipäiväinen. Saleja conissa oli kartan mukaan käytössä yhtä aikaa kymmenen ja ohjelmaa riitti parhaimmillaan aamukymmenestä iltayhteentoista. Ohjelma oli valtaosin kirjallisuuspainotteista, ison osan siitä käsitellessä nimenomaan kirjoittamista eri näkökulmista.

Kyseinen ohjelmakartta olikin seuraavat päivät ahkerassa käytössä ja se oli mielestäni yksi parhaita tanskalaisten innovaatioita. Siinä missä Finnconien ohjelmakirjat ovat aina tuntuneet itsestäni liian paksuilta mukana kanniskeltaviksi – etenkin niiden paisuessa kunniavieraiden määrän myötä vuosi vuodelta – ja

³ Maijalla oli jopa mukanaan flyereitä, joissa asiasta varoitettiin ja kerrottiin, että nykyisellä yleistymistahdillaan *Comic Sans* tulee ainoa käytössä oleva fontti vuoteen 2025 mennessä. Maijan puolustukseksi on myös sanottava, että hän ei tilannut ruokaa.

olevan hukassa laukun pohjalla aina tarvittaessa, kulki Euroconin ohjelmakartta kahdesti taiteltuna kätevästi mukana joka paikkaan. Eri kie-
liset tai -tyyppiset ohjelmat oli lisäksi koodattu karttaan eri värein. Loistava innovaatio, jota suosittelen otettavaksi ohjelmakirjan ohella käyttöön myös Suomessa.

Ilmoittautumistiskiltä conin viralisen ja varsin kalliin ohjelmakirjan ostaneet huomasivat sen olevan suurimmaksi osin tanskaksi.

Avajaishuomaa

Päästyämme takaisin conipaikalle oli aika siirtyä pääsaliin katsomaan tapahtuman virallisia avajaisia. Paikalla yleisön edessä olivat tutut stormtrooperit, joiden seuraksi marsivat pian Olav ja *Dave Lally*, edellinen kantaen maailman vanhinta eli Tanskan lippua ja jälkimmäinen puolestaan uusinta, eli ESFS:n, Euroopan sf-seuran vastikään päivitettyä lippua.

Itse avajaiset menivät varsin nopeasti ja valmistelemattoman oloisesti. Kunniavieraat esiteltiin – muutaman ollessa jopa paikalla – ihmiset toivotettiin tervetulleiksi ja kerrottiin, että järjestäjät ottavat mielellään vastaan kaiken avun osallistujilta. Syykin tähän kävi nopeasti ilmi. Paikalle lupautuneista väkäreistä eli conityöläisistä ei nimittäin ollut lopulta saapunut kuin murtoosa, mikä aiheutti ymmärrettävää kaaosta tapahtuman järjestelyissä.

Avajaiset jäivät myös käytännössä ainoaksi ohjelmanumeroksi, jonka itse tapahtuman pääsalissa katsoin, lauantain naamiaisia ja sunnuntain loppuseremoniaa lukuun ottamatta. Ilma salissa avajaisten aikaan oli nimittäin tuntunut varsin raskaalta, eikä houkuttellut viipymään siellä kovinkaan kauaa. Sen sijaan siirryinkin katsastamaan muun conialueen.

Conirakennuksena toiminut Valbyn kulttuuritalo toi juhlallisesta nimestään huolimatta lähinnä

mieleen pahasti peruskorjauksen tarpeessa olevan 70-luvun peruskoulurakennuksen. Ja kuinka ollakaan, rakennuksessa ilmeisesti oli kuin olikin melkoinen homeongelma. Tämä selitti muun muassa tiiviin tunnelman pääjuhlasalissa. Conin edetessä seikka kävi entistäkin ilmeisemmäksi, sillä vähänkään suositumman ohjelmanumeron aikana tunnelma salissa muodostui nopeasti varsin tiiviiksi.

Toinen mielenkiintoinen piirre rakennuksessa olivat ovenkahvat, tai pikemminkin ovien kääntymissuunta, joka tuntui uhmaavan kaikkea järjestystä, tai ainakin suomalaista logiikkaa. Rakennuksessa oli viisi kerrosta, joista löytyivät ripoteltuna conikartassa mainitut salit. Nämä oli nimetty tyyliin "Captain's Readyroom", "Hall of Warriors" ja "Downbelow station".

Kuten kunnan skandinaaviseen coniin kuuluu, löytyi rakennuksesta myös baari, jossa iso conin osallistujista viettikin merkittävän osan ajastaan. Hissikin rakennuksesta löytyi, mutta sen liikkuminen oli vieläkin irra-

© Pasi Karppanen

Suomalaisia ala-aulassa. Taustalla Knud Larn harjoittelee liikennepoliisin eleitä.

tionaalisempaa ja arvaamattomampaa kuin ovien toiminta, joten turvallisin tapa liikkua rakennuksessa oli käyttää portaita. Niitä kolmen päivän aikana tulikin ravattua niin tiiviisti, että oluen myötä mahdollisesti tulleet lisäkalorit tuli poltettua erittäin hyvin.⁴

Conikartan perusteella syntynyt ensivaikutelma tapahtuman koosta osoittautui nopeasti harhaanjohtavaksi, sillä suuri osa edellä mainituista "saleista" oli kooltaan luokkahuonetasoa. Läheskään kaikkiin ohjelmiin ei myöskään riittänyt yleisöä. Näin oli etenkin muutaman sellaisen ohjelmanumeron kanssa, joissa itse olin tavalla tai toisella mukana.

Kunniavieraita tapahtumassa oli useampiakin: jo veteraani-ikään ehtinyt, *Pern*-kirjoistaan tuttu kirjailijalegenda *Anne McCaffrey*, kirjailija ja kirjoittamisen opettaja *Bruce Holland Rogers*, kirjailija *Stephen Baxter*, joka oli itselleni tullut tutuksi jo Finncon 2000:sta, scifitaiteilija *Robert Hardy* ja serbialainen, surrealistista fantasiaa kirjoittava *Zoran Zivkovic*.

Oli selvää, että monelle paikalliselle nimenomaan McCaffrey oli conin päävieras. Itse en ole *Pern*-kirjoihin koskaan valitettavasti ehtinyt tutustua, jonka vuoksi vanhan rouvan näkeminen ei ollut minulle yhtä iso juttu. McCaffrey on jo iäkäs, vuonna 1926 syntynyt lady ja liikkui paikasta toiseen punaisella invamopedilla. Aivan kokonaan pippuri ei vanhasta rouvasta kuitenkaan ollut mennyt, sillä tarinat kertoivat hänen avustajansa joutuneen useamman kerran vähentämään mopedista kaasua.

Kuten Finnconeissa on jo useampana vuonna tapahtunut, eivät kunniavieraat Euroconissakaan muo-

dostuneet itselleni oleellisimmaksi seikaksi. Oikeastaan kunniavieraista ainoa, johon ehdin tutustua edes lyhyesti, oli itselleni aiemmin tyystin tuntematon Zivkovic. Häneenkin tutustuin oikeastaan vasta conin jälkeen, ostamani ja erinomaiseksi osoittautuneen **The Library** -novellikokoelman kautta, johon onnistuin saamaan sympaattisen oloiselta Zivkovicilta myös signeerauksen.

Samassa yhteydessä päätoimitaja onnistui lahjoittamaan kirjailijalle englanninkielisen Kosmoskynän ohella STk:n rintanapin: "*Inside every fat book there is a thin book trying to get out*". Tämä tuntui miellyttävän itsekin tiivistä tekstiä tuottavaa Zivkovicia suuresti.

Sam näkee haltioita

En oikeastaan ole varma mitä olin Euroconilta odottanut, niin ohjelmalta kuin puitteiltakaan, johtuen siitä että matkaa edeltänyt pariviikoinen oli ollut kohdallani varovaisestikin ilmaisten hektinen. Vasta kierrellessäni ympäri conialuetta huomasin kysyväni tätä itseltäni. Tai pikemmin, mitä tapahtumalta halusin?

Kuten aiemmin kerroin, Finnconit eroavat ulkomaisista coneista monella tavalla. Tarkasteltuani nyt Euroconin osanottajia huomasin lisääväni mielessäni listaan vielä yhden kohdan. Siinä missä Finnconit ovat aina olleet ohjelmansa puolesta varsin kunnianhimoisia, Euroconissa ohjelmaa huomattavasti oleellisemmassa roolissa näytti olevan sosiaalinen funktio.

En voinutkaan välttyä vaikutelmalta, että suuri osa conin osallistujista oli paikalla täysin muista syistä kuin varsinaisesti ohjelman tai kunniavieraiden takia. Tämä näkyi muun muassa juuri siinä, että merkittävä osa heistä vietti suurimman osan tapahtumasta nimenomaan baarissa, toisiaan tavaten, eivät ohjelmien perässä juosten.

Euroconiin osallistujia tarkastellessa tuntui siltä, kuin olisi ollut todistamassa joko sukukokousta, kuten sanoin, tai oikeammin vanhojen ystävien tapaamista. Ystävien, jotka ovat tavanneet toisensa vuosi toisensa jälkeen, jotkut jopa vuosikymmenten ajan, jotka edustavat eri kansallisuuksia, mutta joita sitoo yhteinen

kiinnostuksen kohde ja ajatusmaailma. Tunne oli sama kuin suomalaisen fandomin kokoontuessa, vain isommassa mittakaavassa.

Totta on, että conin järjestelyt jättivät paljonkin toivomisen varaa. Vänkäritilanne sai aikaan, että järjestäjät joutuivat värväämään lisätyövoimaa oikealta ja vasemmalta, toisin sanoen conikävijöistä. Suomalaisista muun muassa Tero ja Ben tekivätkin pitkiä rupeamia conin infotiskin takana. Tässä toisaalta näkyi, että kyseessä ei ollut tapahtuma, johon oli tultu asiakkaiksi, vaan että kyseessä oli ennen kaikkea fandomin yhteinen tilaisuus.

Suomalaisella mittapuulla lasmien tanskalaisten con oli viittä vaille katastrofi, jollaisesta Finnconin ollessa kyseessä olisi vaadittu päitä vadille. Euroconin osallistujia katsellessa tuli kuitenkin tunne, kuin mikään tästä ei olisi voinut vähempää heitä kiinnostaa. Kaikki oli kunnossa niin kauan kuin edessä oli tuoppi olutta ja ympärillä ystäviä.

Tajusin myös, että tämä oli se, mitä varten itsekin paikalla olin. En tutustumassa kunniavieraisiin tai ohjelmaan, vaan ihmisiin. Niinpä otinkin tehtäväkseni heittää suomalaisen pidättyvyyden seuraavien kolmen päivän ajaksi ajaksi syrjään ja tutustua niin moneen uuteen ihmiseen kuin mahdollista. Conin aikana päätoimittajanne tulikin tehneeksi tuttavuutta ainakin viidestätoista eri maasta kotoisin olevien sf/f-harrastajien kanssa. Myös mukaan otetut englanninkieliset Kosmoskynät lähtivät tehokkaasti kiertoon, viimeiset lähtöpäivän iltana.

Yllättävän nopeasti alkoi tuntua täysin normaalilta että samassa huoneessa tai keskustelussa oli ihmisiä kymmenestä eri maasta. Puhumattakaan siitä tunteesta, joka pikkutunneilla tulee, kun Israelista, Hollannista ja Suomesta kotoisin olevat fanit huomaavat kesken keskustelun olevansa kaikki *Monty Pythonin* faneja ja alkavat siteerata kohtauksia **Life of Brian** -elokuvasta...

Dave Lally nuijan varressa

Suomalaisnäkökulmasta eräs perjantain mielenkiintoisimmista ohjelma-numeroista oli yhteen yläkerrosten isommista luokkahuoneista sijoitettu "Eurocon general meeting". Katsoin

⁴ Huolimatta siitä, että kuluneet kolme päivää yritin oppia lausumaan "guld tuborg" kaikkine nyansseineen, painotuksineen ja kurkkuaänteineen, ei baarihenkilö edes viimeisenä iltana tuntunut ymmärtävän, mitä halusin. Teoriani onkin, että tanskalaisten kurkku pystyy tuottamaan ja korvat erottamaan sellaisia ääniteitä, joita suomalaisten eivät. Varmoin tapa saada mitä halusi, olikin ottaa mallia seikkailutarinoiden tutkimusmatkailijoilta, eli osoittaa haluamaansa olutmerkkiä, tehdä juovia eleitä ja sanoa "aa-aa, glunk-glunk" ja sen jälkeen pyörittää kättään mahansa päällä.

olevan asiani osallistua kokoukseen, koska minut ja Eemeli oli jo aiemmin valittu Suomen edustajiksi äänestetyssä seuraavan Euroconin pitopai- kasta.

Huoneeseen oli sulloutunut edus- taja suurimmasta osasta conissa läsnä olevista kansallisuuksista ja nopeasti kävi ilmi kyseessä todellakin olevan ei enempää eikä vähempää kuin Euroopan sf-seuran yleiskokous, joka seurasi kaikkia yhdistysproto- kollaansa kuuluvia kiemuroita ja jossa nuijaa pontevasti paukutteli yhdis- tyksen istuva puheenjohtaja Dave Lally.

Sittemmin conin suomalaisten osanottajien keskuudessa nousi pal- jonkin keskustelua jäykyydestä, jolla ESFS:ssä päätökset tehdään ja yhdistys toimii. Ainoa tapa tehdä esi- tyksiä tai vaikuttaa toimintaan kun tuntui olevan esitellä asia joko näissä yleiskokouksissa tai suoraan istuvalle hallitukselle. Foorumi, jolla euroo- pan eri maiden fandomit voisivat keskustella ja ottaa asioihin kantaa kun tuntuu loistavan poissaolollaan. Organisaation jäykkyys näkyi myös siinä, että kokouksessa ESFS:n istuva hallitus valittiin jatkamaan tehtäväs- sään myös seuraavaksi kaudeksi.

Osana Euroconiin kuuluu joka vuonna myös äänestys, jossa valitaan paras kirjailija, kustantaja, kuvittaja ja niin edelleen ja johon Suomikin asetti tänä vuonna omat ehdokkaansa. Tuntuu kuitenkin vaikealta ajatella, että eri maiden ehdokkaat voisi- vat olla millään tavalla äänestyksen kannalta tasaveroisessa asemassa, äänestäjien suurimman osan tunti- essa vain oman maansa tai lähialuei- den ehdokkaat.

Tänäkin vuonna suurin osa pal- kinnoista meni, ei englanninkieliselle kielialueelle, kuten voisi hätäisesti kuvitella, vaan slaavilaisiin maihin tai muuten Itä-Eurooppaan. Kuten myö- hemmin lisäksi kuulin, oli äänestyk- sen, tarkemmin sanottuna sen ehdo- kasasettelun ympärille saatu tänä vuonna aikaiseksi sotku, joka peit- toaa jopa Suomessa Atorox-äänes- tyksen ympärillä vuosittain käytävän kädenväännön. Tietojeni mukaan asiaa selvitetään edelleen.

Kiintoisin osuus yleiskokouksesta seurasi vuoden 2009 Eurocon-titte- lien hakijoiden päästessä esittäyty- mään. Conin allahan Suomi, joka oli

ollut pitkään tittelin ainoa hakija, oli saanut kilpailijan Italiasta.

Suomea paikalla olivat edusta- massa Eemeli ja Jukkahoo, jotka kävivät läpi varsin ammattimaisessa powerpoint-esityksessään läpi Finn- conin sisältöä, kunniavieraita, kokoa, ilmaisuutta ja pitkää historiaa. Ita- lian edustajilla ei tuntunut sen sijaan olevan päätettynä muuta kuin con- paikka eli Fiuggin kaupunki ilmei- sesti jossain Rooman lähistöllä. Jolle- kin kirjailijalle oli kuulemma laitettu mailia ja hän ei ollut vielä sanonut ei.

Suurin myyntivaltti italialaisten conilla tuntuikin olevan, että kau- pungin ympäristössä oli paljon van- hoja luostareita ja että conikaupun- gin hotellissa hintaan kuului niin paljon viiniä kuin jaksoi juoda. Tämän kanssa linjassa oli, että yleisössä kierteli italialaisten aiempia coneja esit- televiä minikokoisia valokuvakansi- oita, jotka kuvasivat lähinnä ihmisiä syömässä.

Kokouksen jälkeen vaikuttikin, että Euroconin saaminen Suomeen tulisi olemaan läpihuutojuttu.

Hulluja suomalaisia soturien salissa

Lauantai-illan ohjelmaan kuului- vat myös niin sanotut Suomi-bileet. Coniin osallistuvat suomalaiset olivat ilmoittaneet tapahtuman alla halu- avansa järjestää sellaiset, hieman Worldconin Suomi-bileiden tapaan, ja tanskalaiset olivat ilomielin varan- neet sille ohjelmakartasta ajan ja paikan perjantai-illalle.

Vaikka suomalaisdelegaation mahdollisuudet rahdata paikalle rek- visiittaa ja juotavaa olivatkin ymmär- rettävästi varsin rajalliset, saatiin tuomisista aikaiseksi kelpo bileet. Hiljaisen alun jälkeen paikalle alkoi virrata uteliaita ja näytti siltä, että ihmisillä oli hauskaa. Kattoon ripus- tettu, jo Jyväskylän Finnconista tuttu lentävä lehmä keräsi nytkin ansaittua huomiota. Näin tekivät myös päätoi- mittajan pöydille levittämät, suomi- fandomia esittelevät englanninkieli- set Kosmoskynät.

Ennen Suomi-bileitä sen järjestä- jät olivat olleet vielä siinä uskossa, että talossa olisi ollut määrä järjestää myös toiset bileet. Vasta väen pak- kautuessa sisään selvisi, ettei mitään toisia bileitä ollut, vaan ohjelmakar-

tassa näkynyt "Free Friday Party" tar- koitti lähinnä alakerran baarissa istus- kelua. Siellä Suomi-bileiden aikaan sivumennen sanoen aikansa vietti myös suurin osa ruotsalaisista.

Vaikka paikalla olisi viihtynyt- kin, antoi isäntäni Tue kellon kirieessä kohti puoltayötä ymmärtää, että läh- tisimme pian. Toisaalta ymmärsin tämän hyvin. Kuten itselleni, oli uni jäänyt monelle conijärjestäjällekin edellisenä yönä vähiin, päivä oli ollut pitkä ja myös seuraavasta päivästä näytti olevan tulossa samanlainen.

Ulkona vallitsi vuodenajasta ja ajankohdasta huolimatta lämmin kesäyö, jossa oli mukana vasta aavis- tus syksyn koleutta. Kuultuani, että matka Tuen luo tehtäisiin bussilla, ilmoitin omistavani kyllä sarjalipun metroon, mutta en bussiin. Tue kui- tenkin kertoi, että metroon ja bussiin kävivät *samat* liput. Kunnioitukseni tanskalaista liikennelaitosta kohtaan nousi entisestäänkin muutaman pykälän.

Pysäkki löytyi vain muutaman kymmenen metrin päästä kulttuu- ritalosta ja itse bussikin saapui vain parin minuutin odottelun jälkeen. Noin varttitunnin bussimatkan jäl- keen hyppäsimme ulos ja huoma- sin olevani isoista rivi- ja kerrostalo- komplekseista koostuvalla, ja päivän- valossa varsin viihtyisäksi osoittautu- neella asuinalueella.

Kysyttyäni olimmeko vielä Köö- penhaminassa Tue vastasi olevamme kunnassa hieman Kööpenhaminan ulkopuolella, lisäten sen jälkeen: *"Its name would be unpronounceable in your tongue"*.

Uusi päivä koittaa

Lauantaita pidetään Finnconissa ensimmäisenä varsinaisena con- päivänä ja koko tapahtuman lähtö- laukauksena, mutta skandinaavisissa coneissa tässä vaiheessa tapahtuma on jo hyvässä vauhdissa.

Aloitin päivän tekemällä yksityis- kohtaisemman tarkastuksen conira- kennuksen eri tiloista, katsastamalla muun muassa yhdessä yläkerroksista sijainneen "dealers roomin" joka tar- koitti käytännössä sf/f-kirja-kirppu- toria. Kirjoja oli paljon, painottuen englanninkielisiin klassikoihin, ja ollen vieläpä kohtuuhintaisia, joten ei ole ihme, että bibliofiilin sormet

alkoivat pöytiä kierrellessä syyhytä. En kuitenkaan sortunut ostamaan myynnissä olevia, parin kymmenen kirjan yhteispokkaripaketteja, joita Suomeen tiettävästi kulkeutui useampia.

Myös ala-aulassa oli kohtuullinen määrä myyntipöytiä, vaikkakin vähemmän kuin keskiverto-Finnconissa. Omat pöytänsä oli muun muassa muutamalla tanskalaisella sf/f-seuralla, kuten **Science Fiction Cirklen**, **Fantastik** sekä **Trekkers.dk**, joka on Tanskan suurin *Star Trek*-seura. Suomessahan johonkin tiettyyn scifisarjaan keskittyvät seurukset ovat kohtuullisen harvinaisia ja monet lyhytikäisiksi osoittautuneita, mutta Tanskassa Trekkers.dk lienee yksi menestyneimpiä sf-seuroja.

Niin dealers roomin kuin ala-aulankin myyntipöydiltä tuli sittemmin conin edetessä tehtyä useampiakin hankintoja. Näihin kuului Science Fiction Cirklenin conin alla julkaisema novellikokoelma **Creatures of Glass and Light**. Kokoelman tarkoituksena on esitellä uutta eurooppalaista sf/f-novellistiikkaa ja

siitä löytyy muun muassa englannin-nos *Mari Saarion* vuoden 2006 Nova-voittajanovellista **Keveät**.

Novellikokoelmaan tuli itse asiassa kerättyä useampiakin signeerauksia, sillä moni siihen kirjoittaneista oli vähemmän yllättäen itse paikalla tapahtumassa. Komeimman signeerauksen teki belgialainen fandom-veteraani *Alain le Bussy*, johon olin tutustunut muutamia vuosia aiemmin, ranskankielistä sf/f:ää käsitelleen artikkelin koostamisen yhteydessä (kts. Kk 4/04). Hänen signeerauksensa nimittäin oli aidolla sinettivahalla tehty, le Bussyn sukuvaakunan sinetti.

Sellaista ei jokaiselta pojalta löydykään.

Ja voittaja on...

Kymmeneltä vuorossa oli ESFS:n yleiskokouksen jälkimmäinen osa, jonka ohjelmaan kuului muiden asioiden ohella varsinainen Eurocon 2009 -äänestys. Lisäksi keskusteltiin siitä, mitä termiä Euroconista tulisi jatkossa netissä käyttää erotuksena

muista vastaavan nimisistä tapahtumista, sekä äänestettiin "Euroconference"-tittelin saajasta.

Euroconference on ilmeisesti vasta äskettäin Euroconin rinnalle luotu uusi kategoria, jonka idea ei ole olla "Euroopan virallinen sf-tapahtuma", vaan jotain sen ja kansallisen conin väliltä. Hakijoita tittelille ei ollut kuin yksi, tsekkiläisessä Plzeňin kaupungissa järjestettävää **ParCon**-tapahtumaa edustanut *Peter Pavelko*. Äänestyskin oli näin ollen lähinnä muodollisuus.

Pavelko, joka täysmustissa nahka-vaatteissaan olisi hyvin käynyt suomalaisesta, etenkin helsinkiläisestä scifististä, kertoi myöhemmin suomalaisille tuopin ääressä mielenkiintoisia tarinoita tsekkiläisten kehittämistä sf/f-innovaatioista, joihin kuuluvat muun muassa paikalle tuotavat olutkat, joissa olevaista hanoista oluen voi valuttaa suoraan tuoppiinsa.

Varsinaisessa Eurocon-äänestyksessä sen sijaan koettiin ainakin suomalaisnäkökulmasta yllätys. Eurocon 2009 -titteliä ei suljetussa lippuää-

nestyksessä suinkaan saanut Suomi, vaan Italia, vieläpä erittäin selkein luvuin. Välittömästi tuloksen julkistamisen jälkeen puheenjohtaja Dave Lally ehätti selittämään miksi tulos on hänestä perusteltu.

Ensinnäkään Italiassa ei ole ollut Euroconia vuosiin ja kun paikalliset fanit haluavat sellaisen järjestää, on hänen mielestään oikeutettua, että heille myös annetaan siihen tilaisuus. Koko Eurocon-traditio on lisäksi vuonna 1972 lähtenyt liikkeelle nimenomaan Italiasta.

Lisäksi Eurocon on ollut Suomessa viimeksi niinkin äskettäin kuin vuonna 2003 ja myös menossa oleva con järjestettiin Pohjoismaissa. Italian saaminen mukaan oli Lallyn mukaan hyväksi myös alueelliselle tasapainolle, tuodessaan mukaan pitkää aikaa eteläisen ulottuvuuden, siinä missä seuraavan vuoden eli 2008 Venäjän Eurocon edustaa itäistä ja Tanska sekä Suomi pohjoista. Lally korosti myös toivovansa Suomen hakevan Eurocon-tittelii uudelleen myöhemmin.

Coniin osallistunut ja suomalaisenkin hyvin tuntema *Cheryl Morgan* kommentoi asiaa myöhemmin ja sanoi, että Italian mukaantulosta kuultuaan tienneensä, ettei Suomessa ollut kisassa toivoakaan. Sen verran suomalaisia ja etenkin helsinkiläisiä varmalta tuntuneen Eurocon-tittelin meno ohi kuitenkin kirpaisi, että sarkastinen "wine and monasteries" muodostui loppumatkan ajaksi suomalaisdelegaation parissa lentäväksi lauseeksi.

Niiden havaintojen perusteella, jotka itse olin tähän mennessä tehnyt, ei toisaalta ollut vaikeaa ymmärtää Italian voittoa. Kuten edellä tuli todettua, suuri osa coniin osaa ottavista tuntui olevan paikalla aivan muista syistä kuin ohjelman tai kunnavieraiden takia. Näin ei ollutkaan ihme, että esityksessään sellaisiin tyysiin asioihin kuin ohjelma, koko tai kunnivieraat keskittyneiden suomalaisten ilmainen con ei vaikuttanut läheskään niin kiinnostavalta kuin ilmaista viiniä, hyvää ruokaa ja luostareita tarjoavien italialaisten.

Suomalaista fandomia esittelemässä

Lauantai-iltapäivälle osuivat omat varsinaiset esiintymisnakkini, joihin kumpaankin jouduin enemmän tai vähemmän viime minuutilla. Näistä ensimmäisen oli määrä olla paneeli kansainvälisestä fandomista ja eri maiden fandomien eroista, jälkimmäisen taas esitellä Noff-toimintaa aihetta aiemmin tuntemattomille.

Astelllessani sisälle saliin ottaakseni osaa ensiksi mainittuun, oli vastassani pienoinen yllätys. Muut paneelin osanottajista nimittäin olivat kyllä paikalla, mutta yleisö ei. Suomeksi sanottuna edessämme oli tyhjä luokkahuone.

Ohjelmanumeron vetäjä *Ahrvid Engholm* ei antanut tämän häiritä, vaan käynnistimme keskustelun siitä huolimatta. Paneelin päästyä vauhtiin värväsimme mukaan lisäksi huoneeseen kävelleen *Elena Vitkauskaiten* Liettuasta.

Paneelin muut osanottajat olivat edellä mainittu *Ahrvid Engholm*

© Pasi Karppanen

Suomalaiset conin tunnelmissa. Taustalla hengaavat kunniasuomalainen Peter Pavelko sekä Timo Vuorensola. Jukkahoo harjoittelee hullun tiedemiehen ilmettään.

Ruotsista, *Kiril Pleshkov* Venäjältä ja isobritannialainen edustaja, jonka nimeä en valitettavasti tullut kysyneeksi. Muuta yleisöä emme koko loppupaneelin aikana saaneetkaan. Tästä huolimatta kyseessä oli ainakin itselleni yksi antoisimmista ja uutta tietoa tarjonneista ohjelmanumeroista koko conin aikana.

Engholmin vetämän keskustelun kuluessa käytiin läpi kustakin fandomista perustiedot, kuten ikä, koko, lehtien määrä, conit ja muut perinteet. Oleellisimmaksi paneelissa nousseeksi keskustelunaiheeksi muodostui kuitenkin fandomin tila, joka voisi olla monessa maassa huomattavasti parempikin. Ainakin näyttää siltä, että kansainvälisessä vertailussa tilanne Suomessa on varsin hyvä.

Liettuassa ja muualla Baltiassa vielä muutamia vuosia sitten vireä fandom- ja conitoiminta on alkanut menettää suosiotaan ja conien kävijämäärät laskea. Baltialaisia conejahan sivumennen sanoen ei järjestetä kaupungeissa, vaan mökeillä järvien rannoilla ja metsien keskellä, tapahtumien kuulostaessa enemmän ison luokan mökkiviikonlopuilta tai Suomessa Turun sf-seuran järjestämiltä *Fantasiapidoilta*.

Ruotsissa fandom vanhenee tasaista tahtia ja Suomen fandomille tyypilliset alle kolmeviitokset alkavat olla sen parissa harvinaisuuksia. Yllätyksekseni sama tilanne on tällä hetkellä myös Iso-Britanniassa. Brittien kansallisten **Easterconien**, jotka niin ikään ovat maksullisia, osanottajamäärät laskevat tasaisesti ja ne koostuvat vuosi vuodelta vanhemmista faneista.

Paneelin brittiedustajan mukaan kyseessä ei ole edes pelkästään eurooppalaisten ongelma. Yhdysvalloissa, josta koko fandom-toiminnan voi sanoa lähteneen liikkeelle, ollaan tilanteessa jossa fandom ei ole vain vanhenemassa, vaan sananmukaisesti kuolemassa. Tasaisin väliajoin kun postituslistoilla saa kuulla jonkin merkittävän sikäläisen fanin siirtymisestä viimeisen rajaseudun tuolle puolen.

Ottaen huomioon, että vain muutamaa kuukautta aiemmin suomalaista fandomia oli soimattu maan omien rajojen sisällä sisäänpäin kääntyneeksi ja eristäytyneeksi, tun-

tuikin varsin hämmäntävältä joutua paneelissa vastaamaan kysymykseen: Mikä on suomalaisen fandomin elinvoiman salaisuus? Meidän fandomimme on selvästi nuorempaa eikä tunnu kärsivän ainakaan vielä samanlaisista ongelmista. Miten meidän on mahdollista järjestää *ilmaisia* coneja, jonne nuoret ryynivät tuhatpäisinä laumoina?

Vastailin kysymyksiin minkä kykenin, mainiten muun muassa fandomtoiminnan alkaneen Suomessa yhteellisen myöhään, vasta 70-luvun lopulla – siinä missä monissa muissa Euroopan maissa fandomin juuret ulottuvat 50-luvulle – ja olevan muutenkin ulospäin suuntautuneempaa. Finnconien osalta saattoi puolestaan vedota nimenomaan tapahtumien ilmaisuuteen sekä niiden nauttimaan yhteiskunnan tukeen. Vaikutelma, jonka ainakin itse sain, oli että edes ajatus yhteiskunnan tukemasta sf-conista tuntui olevan muille panelisteille vaikea uskoa.

Ystävä vai vihollinen

Hieman saman aiheen ympärillä pyörittiin tuntia myöhemmin järjestetyssä Noff-paneelissa, jossa yleisökato ei ollut aivan yhtä täydellinen. Johtuen kuitenkin siitä, että paikalla oli lähinnä ruotsalaisia, joista kaikki tiesivät ennalta, mikä Noff on, päätettiin esitys muuttaa yleisössä istuneen *Johan Anglemarkin* ehdotuksesta keskusteluksi Noff-kokemuksista eri maissa.

Siinä missä Suomessa Noff hoidetaan varsin sopuisasti, edellisen matkajan valitessa seuraavan, Ruotsissa valinta herättää huomattavasti suurempia intohimoja ja tehdään äänestämällä. Varsin mielenkiintoinen oli myös tarina eräästäkin valitusta noffaajasta, jolle oli kerätty Ruotsissa rahaa, mutta joka oli yksinkertaisesti *unohtanut* käydä koko conissa.⁵

Tämä johti mielenkiintoiseen keskusteluun, joka osoitti varsin kouriintuntuvasti eron suomalaisen ja ruotsalaisen fandomin välillä. Noff

⁵ Toisaalta ruotsalaisten omille noffaajilleen keräämät rahasummat ovat melko pieniä, liikkuen muutamissa sadoissa kruunuissa, siinä missä omasta Noff-avustuksestani jäi rahaa jäljelle lentolippujen maksamisen jälkeenkin.

on fanirahasto, mutta siinä missä ”fanin” määritelmä sulkee Suomessa sisäänsä kaikki sf/f:stä vähänkään kiinnostuneet, on termi Ruotsissa huomattavasti rajatumpi.

Anglemark mainitsi järjestävänsä enemmän kuin mielellään coneja, jotka ovat avoimia kaikille faneille, mutta samaan hengenvetoon sanoi laskevansa sen ulkopuolelle niin sanotut perusharrastajat, jotka lukevat sf/f:ää tai ovat esimerkiksi jonkin scifi-tv-sarjan innokkaita seuraajia. Hänellä ei ole mitään heitä vastaan, mutta tällaiset harrastajat eivät ole hänen mukaansa *faneja*.

Vastaavaan olin toisaalta törmännyt useammissa yhteyksissä jo ennen Euroconia. Esimerkiksi trekkerit ei läheskään kaikissa Euroopan maissa lasketa kuuluvaksi ”oikeaan” fandomiin. Sama oli tullut esille kahta tuntia aiemmin, paneelin brittiedustajan huokaistessa nuoria kyllä riittävän av-scifin ympärille rakennettuihin isoihin kaupallisiin coneihin, mutta ei Easterconeihin.

En voinutkaan välttyä ajatukselta kansainvälisen fandomin itse kaivaneen oman hautansa, johon se nyt kaikesta päätellen näyttää olevan vajoamassa. Ketä voi syyttää conien kävijämäärän laskusta, harrastajakunnan vanhenemisestä tai nuorten vähäisestä kiinnostuksesta tulla mukaan, jos oma harrastajakenttä halutaan samanaikaisesti pitää mahdollisimman puhtaana rajaamalla sen ulkopuolelle kaikki muu kuin puhdas kirjallinen scifi?

Toisaalta kuten viime numeron Finncon-artikkelissa ehdinkin jo lausua, itsetyytyväisyyteen ei ole varaa, vaikka toistaiseksi sukupuuttoon kuoleminen ei näytäkään uhkaavan suomalaista fandomia. Jos nuorisotyötä ei muisteta tehdä, on vaarana, että se mikä on totta vanhemmissa sf/f-maissa nyt, toteutuu meillä sukupolven kuluttua.

To boldly go...

Ironista kyllä, noiden kahden ohjelmanumeron välillä olin ehtinyt viettää hetken juuri edellä mainitun ”väärän” fandomin vieraana. Juututuani Engholmin palaverin jälkeen suustani kiinni ala-aulasta löytyvän Trekkies.dk -pöydän luo olin löytänyt itseni varsin nopeasti yhdestä ylem-

© Pasi Karppanen

Naamiaisten osanottajia.

pien kerrosten luokahuoneesta, jossa ohjelmakartan mukaan oli menossa seuran järjestämä "Kaffe og Kage" eli ilmaiset kakkukahvit.

Koska ilmainen kahvi ja kakunpala tuossa vaiheessa päivää ei kuulostanut lainkaan hassummalta, päätin noudattaa lempitelkkusarjani tunnuslausetta. Ja loppujen lopuksi, olinhan nyt hengenheimolaisten parissa. Eli kahvikuppi kouraan, kakunpala lautaselle ja lähimpään vapaaseen pöytään. Huone oli itse asiassa tupaten täysi eikä vapaita paikkoja löytynyt kuin yksi, turkoosiin DS9-univormuun pukeutuneen rouvashenkilön vierestä, pöydästä jossa kaikki puhuivat kovaäänisesti tanskaa.

Antamatta tämän häiritä istuin alas ja aloitin keskustelun itsepintaisesti englanniksi, mikä osoittautuikin tehokkaaksi tekniikaksi. Pian oli paljastunut, että olimme vieruskaverini kanssa kumpikin paitsi klingon-naisten, myös kapteeni Janewayn faneja.⁶ Vertailimme muutenkin kokemuksiamme trekkereinä ja puhuimme siitä, mikä kummankin oli aikanaan sarjan faniksi vetänyt. Keskustelukumppanini kertoi tutustuneensa Trek-maailmaan **Voyagerin** kautta, jatkaneensa

sen jälkeen **DS9:llä** ja jatkavansa parhaillaan **Next Generationin** kautta kohti alkuperäistä tv-sarjaa. Mielenkiintoista.

Huoneesta löytyi myös kaksi isoa laatikkoa Star Trek -aiheisia kirjoja ja lehtiä, jotka olivat vapaassa jaossa. Mukaan tarttui **Peter Davidin Q-Squared** äänikirjaversiona, lukijana ei kukaan muu kuin **John DeLancie** eli "Q" itse. Kirjan kuuntelemisen jälkeen osoittautui myös, että kyseessä ei ollut lainkaan hassumpi valinta.

Juhlaillallisella

Päivän kääntyessä kohti iltaa alkoi myös conin eräänlaisen huipenuksen eli lauantain juhlaillallisen aika lähestyä. Suomessahan vastaavat juhlaillalliset ovat kokolailla tuntematon perinne, mutta monessa muussa maassa ja esimerkiksi Worldconeissa ne ovat erottamaton osa tapahtumaa.

Koska kaikkea pitää kokeilla kerran, olin itsekin jo hyvissä ajoin ilmoittautunut kyseisille illallisille. Illallinen oli katettu samaan tilaan kuin missä Suomi-bileet oli edellisenä iltana järjestetty ja kuten arvata saat-

toi, olivat järjestelyt nytkin pettäneet sen verran, että ovien taakse ehti kokoontua melkoinen tungos ennen niiden aukeamista.

Kokemus oli kieltämättä mielenkiintoinen ja juhlaillallinen hyvä, ei ehkä aivan jokaisen siihen uponneen kruunun arvoinen, mutta vatsa ainakin tuli täyteen. Taustalla ruokasalissa pyörinyt, ilmeisesti 80-luvun alun puolalaisessa conissa taltioitu videointi **Brian Aldissista** puhumassa tuntui myös omalaatuiselta valinnalta tilanteeseen. Illallisen kuluessa Anne McCaffreylle luovutettiin hänen Pern-kirjojensa teemaan laadittu muistoteos, josta vanha rouva tuntuikin olevan varsin otettu.

Finnconien tapaan myös Euroconissa kuuluivat lauantai-illan ohjelmaan naamiaiset. Tasoltaan ne vastasivat Finnconien naamiaisia, vaikka muuten pukuloisto tapahtumassa olikin sangen vaatimatonta verrattuna meikäläiseen gosurori-väri-

⁶ Mieleni perukoilla en voinut välttyä ajatukselta, että olin ilmeisesti löytänyt Skandinavian toisen kyseisestä Trekin kapteenista pitävän harrastajan.

loistoon. Naamiaisten ainoa merkittävämpi huono puoli oli, että ne järjestettiin aiemmin mainitussa juhlasalissa. Onneksi järjestäjät olivat kuitenkin älynneet avata salista ulos johtavat ovet, mikä paransikin sisäilman laatua merkittävästi.

Tämän jälkeen vuorossa oli roudaustauko, jonka päätin viettää baarissa. Illan bändi oli järjestäjät huomioon ottaen vähemmän yllättäen tanskalainen *Press Play On Tape*, joka soittaa vanhoja Commodore 64 -pelien tunnusmusiikkeja uusina versioina. Valitettavasti en osaa antaa arviota musiikin tasosta, sillä aika baarissa hurautti Vesan, Sariannan, *Timo Vuorensolan* ja Peter Pavelkon kanssa jutustellessa kuin siivillä ja päästyäni takaisin juhlasaliin, oli bändi ehtinyt jo lopettaa.

Lauantai-illan yllätysohjelmana oli venäläisten järjestämä "Russian Vodka Party", joka järjestettiin samassa tilassa kuin Suomi-bilette vuorokautta aiemmin. Jos olivat suomalaiset räjäyttäneet pankin omilla bileillaan edellisenä iltana, kauas eivät jääneet venäläisestäkään, sen verran runsasta ja laadukasta vuoden 2008 Eurocon-isännöityä juhlistava vodkatarjoilu oli.

Muistot illasta ovatkin jostain syystä vähemmän kristallinkirkkaita. Muun muassa muistan keskustelleeni hyvän tovin italialaisten kanssa ja onnitelleeni heitä Eurocon-tittelistä. Pääsin myös illan kuluessa kysymään Tuelta mieltäni jo vuosia vauvannutta kysymystä, eli sitä, miltä tanskalaisesta Marvel-fanista tuntuu lukea skandinaavista mytologiaa häpeilemättä hyödyntäviä *Thor*-sarjiksia.

Syystä tai toisesta Tuellakaan ei nyt tuntunut olevan niin kiire kotiin kuin edellisenä iltana, joten venäläisten bileissä tulikin viihdyttyä valomerkkiin asti. Tai pikemminkin olisi, jos valomerkki olisi jossain vaiheessa tullut. Vasta talosta poistuessamme nimittäin selvisi, että rakennus ei sulkeutuisi koko yönä, monen conijärjestäjän itse asiassa yöpyessä paikan päällä. Hulluja nuo tanskalaiset.

Paluu Kontuun

Sunnuntain ohjelmani noudatti pääpiirteissään samaa kaavaa kuin lauantainkin ja käsitti lähinnä conialu-

eella kiertelyä, ihmisten jututtamista ja satunnaista ohjelmien vilkuilua. Koska minulla tuolloin ei kuitenkaan enää ollut ohjelmanakkeja hoidettavana ja sen tosiseikan tajuaminen, että lähdön hetki koittaisi vielä saman päivän aikana, sai aikaan, että ohjelman seuraaminen alkoi jäädä nyt entistäkin enemmän paitsioon. Myös coniväsymys alkoi tässä vaiheessa tuttuun tapaan painaa.

Muistot sunnuntaista sekoittuvatkin päässäni virraksi, jossa vilisevien muistikuvien alkuperää on vaikea paikantaa ajallisesti. Jostain kertoo kuitenkin se, että katseltuani jälkeensä ohjelmakarttaa, ei minulla ole selkeää muistikuvaa oikeastaan yhdestäkään seuraamastani ohjelmanumerosta, sitäkin enemmän tapaamistani ihmisistä. Myös se, että ohjelmanmuutoksia alkoi sunnuntain edetessä ilmaantua entistä enemmän, alkoi tehdä ohjelmakartan seuraamisesta jännittävää, joskin melko hyödytöntä puuhaa.

Sunnuntain iltapäivän kallistuksessa iltaa kohti ja varjojen alkaessa pidetä lähestyi myös conista lähdön hetki. Oli koottava tavarat, hyvästeltävä kolmen päivän aikana tavatut uudet ystävät ja suunnattava ulkoovia kohti. Sen verran kosmopoliitikärpänen oli työtään tehnyt, että tuntui pahalta antaa ympäröivästä vastauksia toiveikkaisiin kysymyksiin jälleennäkemisestä seuraavana vuonna. Tarina siitä, että kolme vuotta aiemmin ajatus matkasta Kööpenhaminan Euroconiin oli tuntunut mahdottomalta, mutta että "miracles do happen", tuli tarpeeseen useamman kerran.

Ensimmäistä kertaa moneen vuoteen conista lähtiessäni huomasin hyräileväni *Stanley Kubrickin Tohtori Outolemmen* tunnetuksi tekemää laulua jättäessämme Valbyn kulttuuritalon taaksemme: "We'll meet again, don't know where, don't know when. All I know we'll meet again some sunny day..."

Ennen kuin annan kuvan kuitenkaan hämärtyä, muutamia tuokio-kuvia. Ensin edessä oli matka lentokentälle ruuhkaisessa metrossa, sen jälkeen puolentoista tunnin odottelu Kööpenhaminan futuristisella lentokentällä, jonka massiivisuudesta alkoi vasta nyt saada kokonaiskuvan. Ohi pyrähteli conista tuttuja naa-

moja, muun muassa italialaisten valtuuskunta, heittäessä meille viime tervehdyksiään.

Paluumatkalla onnistuin keinoitelemaan itseni koneessa Jukka-hoon ja seinän väliin ikkunapaikalle, josta avautuivatkin komeat näkymät pimeään yöhön. Lähin vertaus, joka alla levittäytyvää kaupunkimattoa tarkastellessa tuli mieleen, oli valtameren syvyydessä lipuva suunnaton ameeba, jonka osia valaistujen maanteiden muodostamat säikeet yhdistivät toisiinsa. Näystä oli vaikea saada silmiään irti ja se nousikin koko matkan yhdeksi scifistisimmistä kokemuksista.

Tätä vasten Helsingin ilmestymisen horisonttiin muodostikin pienoispettymyksen. Pimeyden keskeltä ei erottunut muutamaa valopistettä enempää ja laskeuduttuamme Helsinki-Vantaan lentokenttään tuntui liikuttavan pieneltä, tuoden mieleen lähinnä pikkupaikkakunnan linja-autoaseman. Astuessamme ulos matkalaisia tervehti pureva tuuli ja nahkatakkia oli jälleen vedettävä tiukemmalle.

Matka Turkuun Teron ja Benin kyydissä on hävinnyt suurelta osin mielestäni ja sekoittunut jonkin muistojen sekamelskaan, unen valtiaan alkaessa kutsua matkalaista valtakuntaansa. Kellokin oli tehnyt matkalla hyppäyksen tunnilla eteenpäin ja lähestyi Turkuun saavuttaessa jo neljää.

Työntäessäni avainta kotioveen oli minulla omalaatuinen tunne, kuin sitä pitelevä käsi ei olisi kuullut enää aivan samalle ihmiselle kuin asunnon kolmea päivää aiemmin jättänyt.

No niin, huokasin itsekseni astuessani eteiseen. Kotona ollaan.

Linkkejä:

www.enhorningen.net/noff/
www.eurocon2007.dk/
www.esfs.info/
www.eurocon2008.ru/
www.ds1.it/euroconsf-2009/
www.zoranzivkovic.com/
www.sciencefiction.dk/
www.fantastik.dk/
trekkies.dk/
pressplayontape.com/
www.bancomicsans.com